

T

S

S

A

M

E

N

O

L

E

R

E

N

Vooroorlogse woningen

Gemeente
Hillegom

Inhoudsopgave

1. Introductie
2. Vooroorlogse woningen in de gemeente
3. Waarom verduurzamen?
4. Waar te beginnen en wat levert het op?
  - a. Isoleren
  - b. Ventileren
  - c. Elektriciteit
  - d. Verwarmen en koelen
5. Inkoopactie
6. Lokale Initiatieven Hillegom
7. Subsidies en regelingen
8. Afsluiting

Duurzaam Bouwloket

- Gemeentelijk Energieloket
- Gratis en onafhankelijk advies
- Energiebesparende maatregelen
- Subsidies en financieringen
- Lokale acties en initiatieven
- Uitvoerende bedrijven

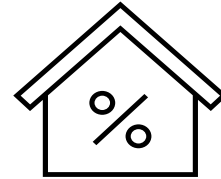
Brochure vooroorlogse woningen

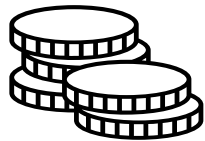
Ieder zo zijn motivatie

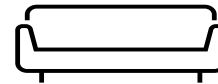
Milieu

Woningwaarde

Lagere energierekening

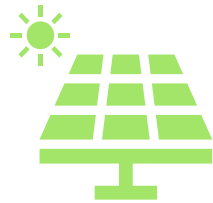
Comfort

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

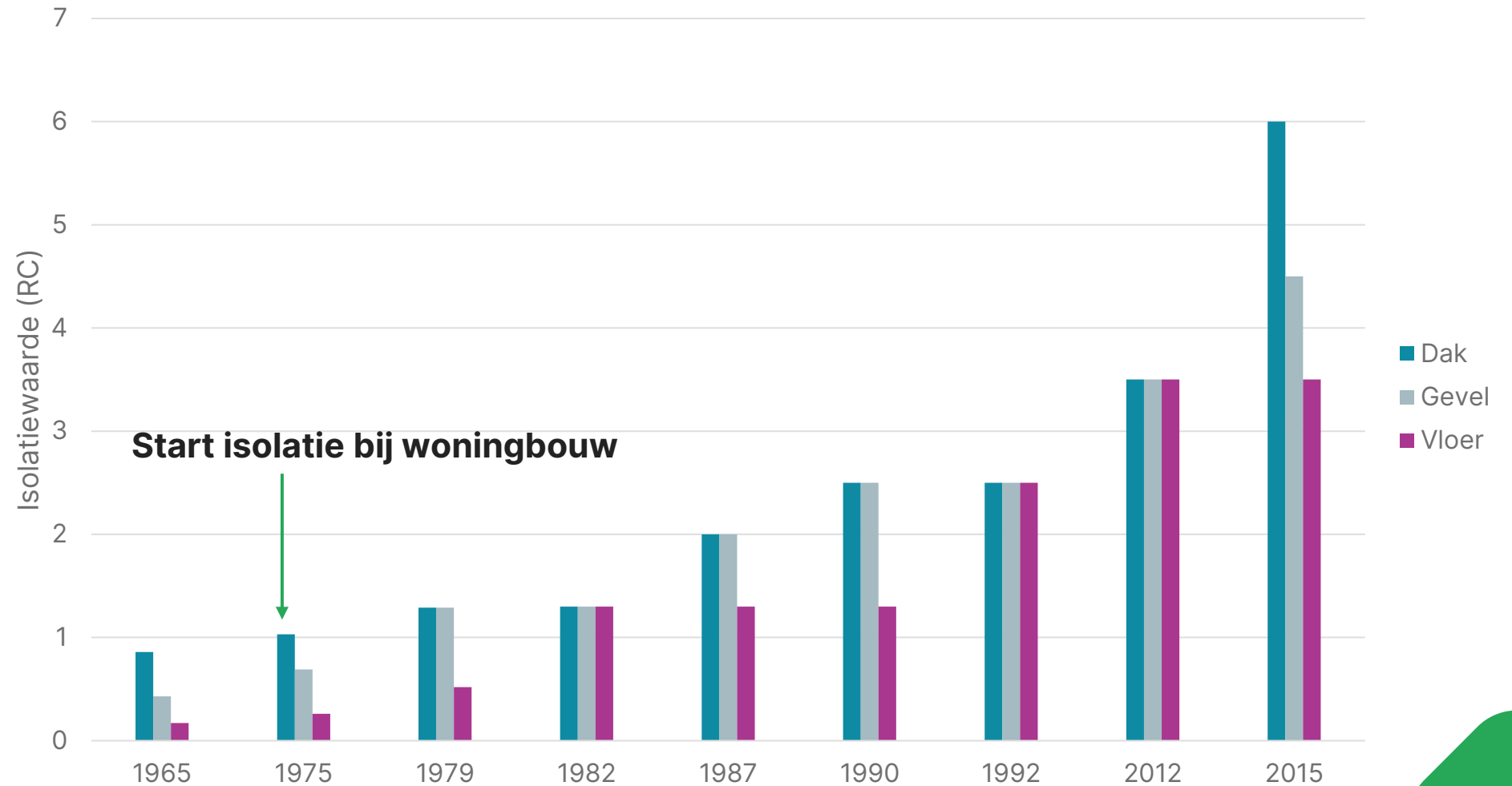

Elektriciteit

Verwarmen
en koelen

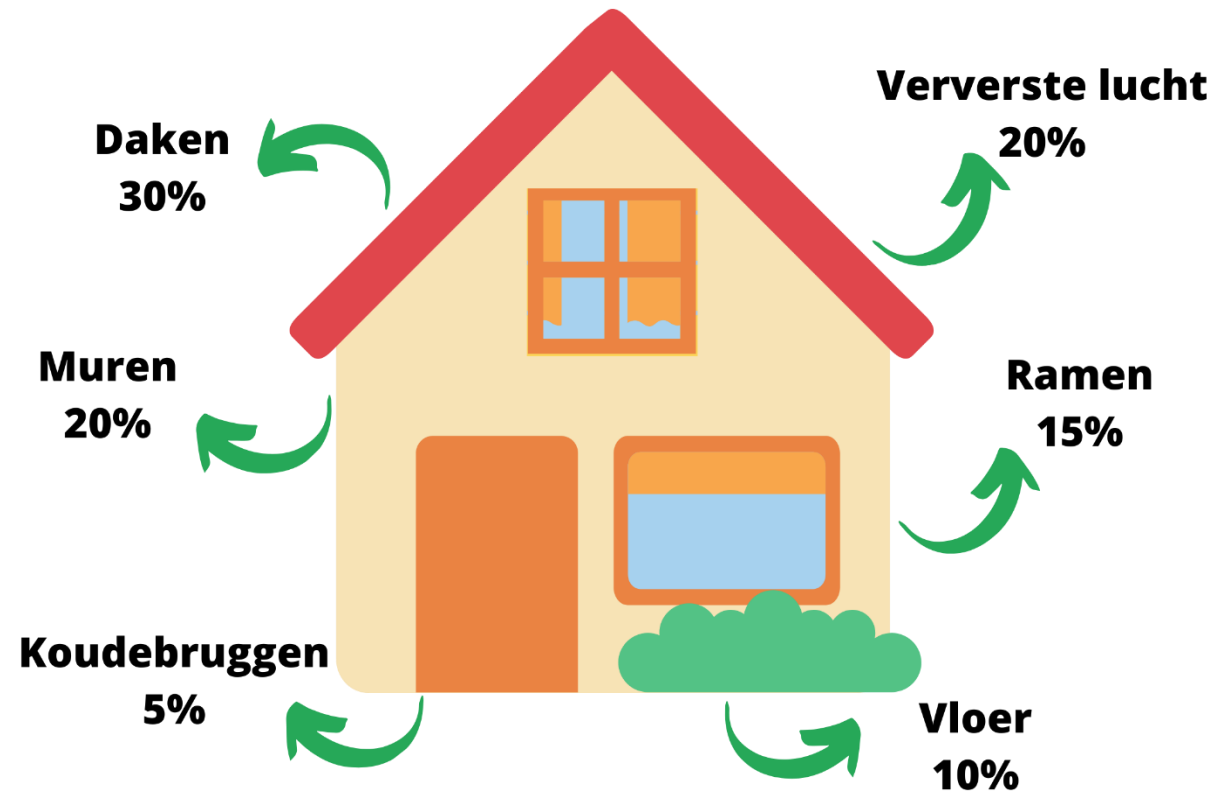

Bouwjaren en isolatie

Warmteverlies doorsnee woning

Welke vormen van isolatie?

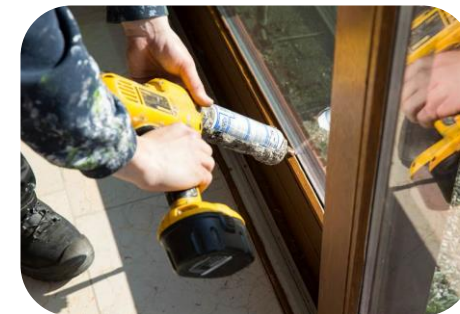
Gevelisolatie

Dakisolatie

Vloerisolatie

Ramen en
deuren

Soorten gevelisolatie

Spouwmuurisolatie

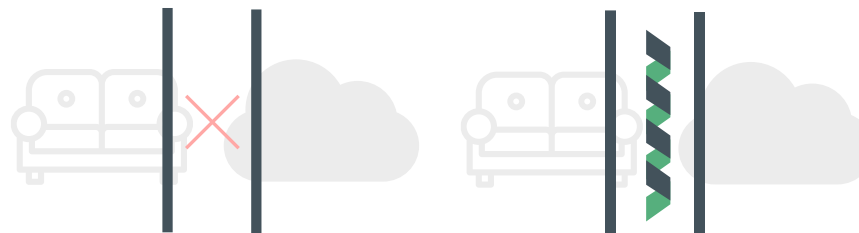
Binnengevelisolatie

Buitengevelisolatie

Verschillende situaties

Tot **1920**

- Geen spouwmuur

Vanaf **1920**

- Spouwmuur zonder isolatie

Vanaf **1975**

- Spouwmuur met spouwmuurisolatie

Controleren van de spouw

Minimale
spouwruimte

Vervuiling

Speciebaarden

Oude
isolatieresten

Vogels en
vleermuizen

Materialen

EPS parels

Minerale wol

UF schuim

€ 20,- tot € 30,-

Binnen- en buitengevelisolatie

Binnengevelisolatie

Buitengevelisolatie

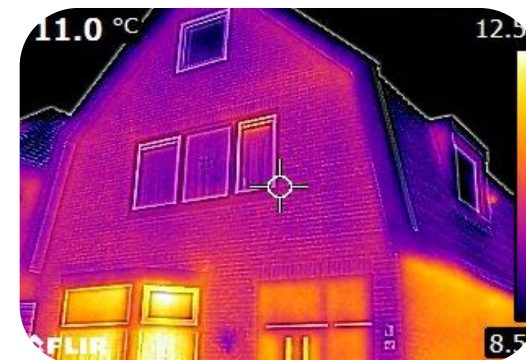
- Vergunningsplicht
- Aangezicht pand

Binnengevelisolatie

Ingrijpende maatregel

- Opletten met (historische) details
- Aansluitingen met kozijnen, vloer en plafond
- Gevels dienen vrij te zijn
- Aanpassingen wandcontact-dozen en radiatoren
- Vochtregeling (dauwpunt) is belangrijk
- Zorg voor adequate ventilatie

Kosten circa 150,- tot 250,- per m²

Soorten vloer- en bodemisolatie

Vloerisolatie

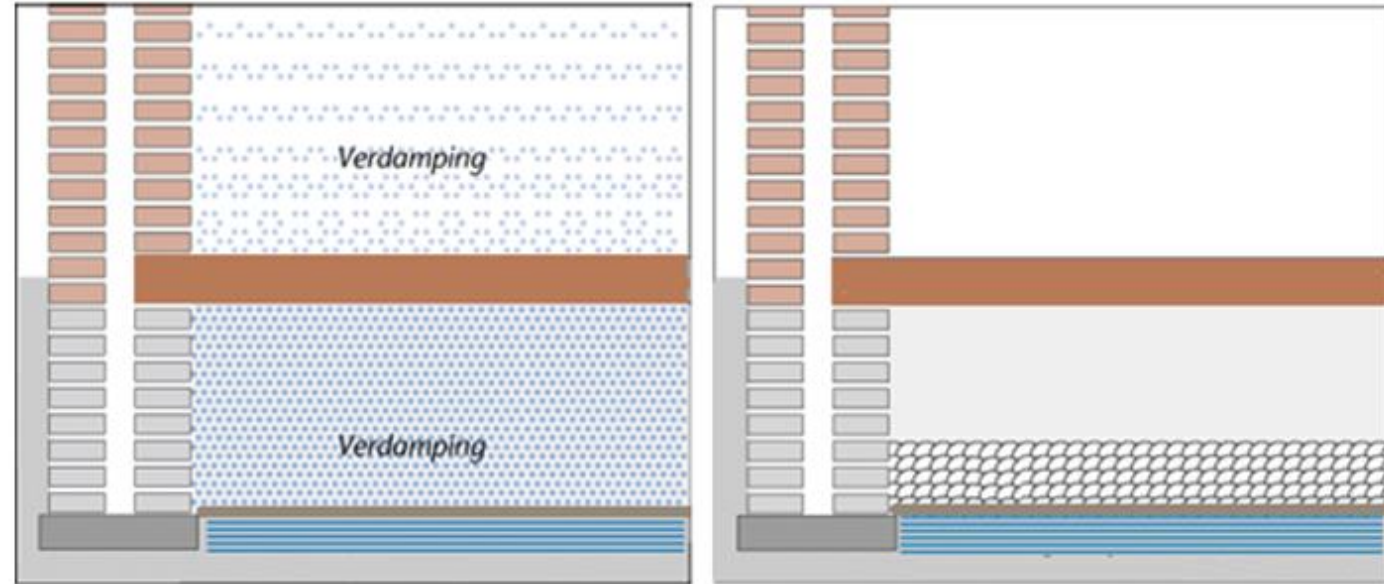
Bodemisolatie

Renovatievloer

Wat doet bodemisolatie?

Materialen bodemisolatie

Isolatiewokkels

Isolatiematrassen

Schelpen

Bodemfolie

EPS parels

€ 25,- tot € 40,-

Materialen vloerisolatie

Thermoskussens

Prestatiefolie

Minerale wol

Opencellig PUR

Geslotencellig
PUR

€ 30,- tot € 50,-

Soorten dakisolatie

Schuin dakisolatie
binnenzijde

Schuin dakisolatie
buitenzijde

Plat dakisolatie
binnenzijde

Plat dakisolatie
buitenzijde

Zoldervloerisolatie

Soorten dakisolatie

Schuin dakisolatie
binnenzijde

Schuin dakisolatie
buitenzijde

Plat dakisolatie
binnenzijde

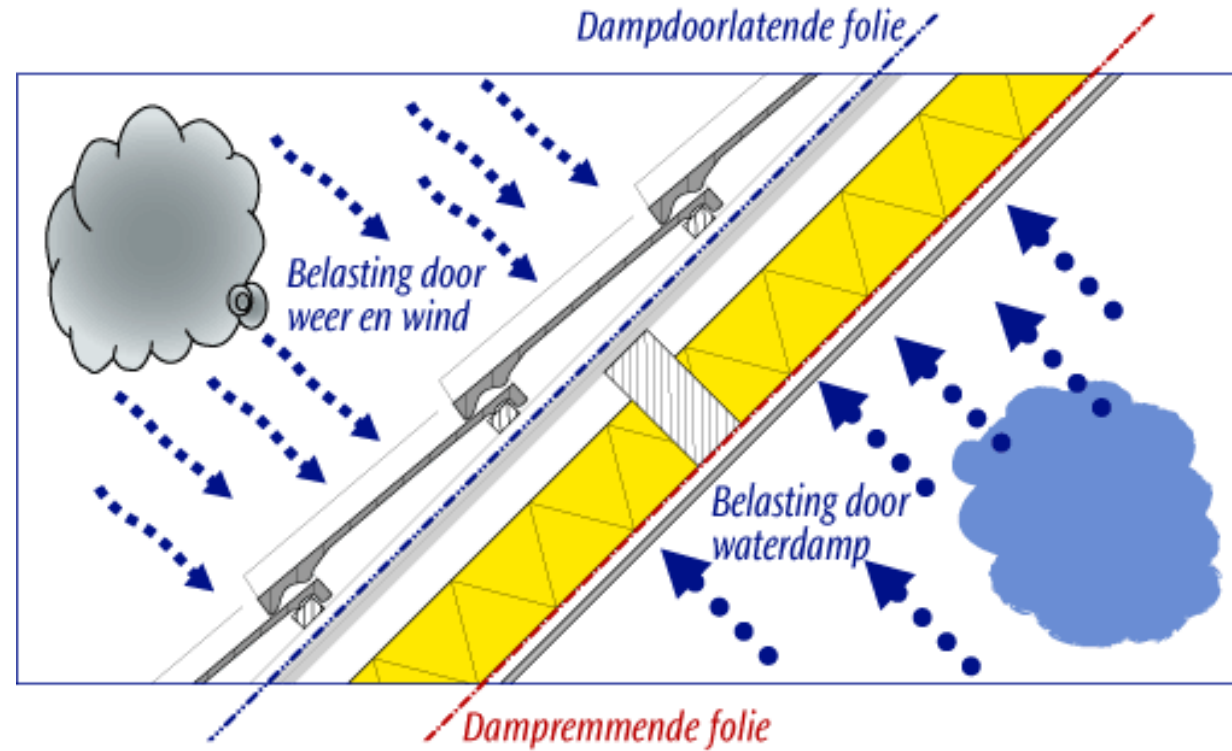

Plat dakisolatie
buitenzijde

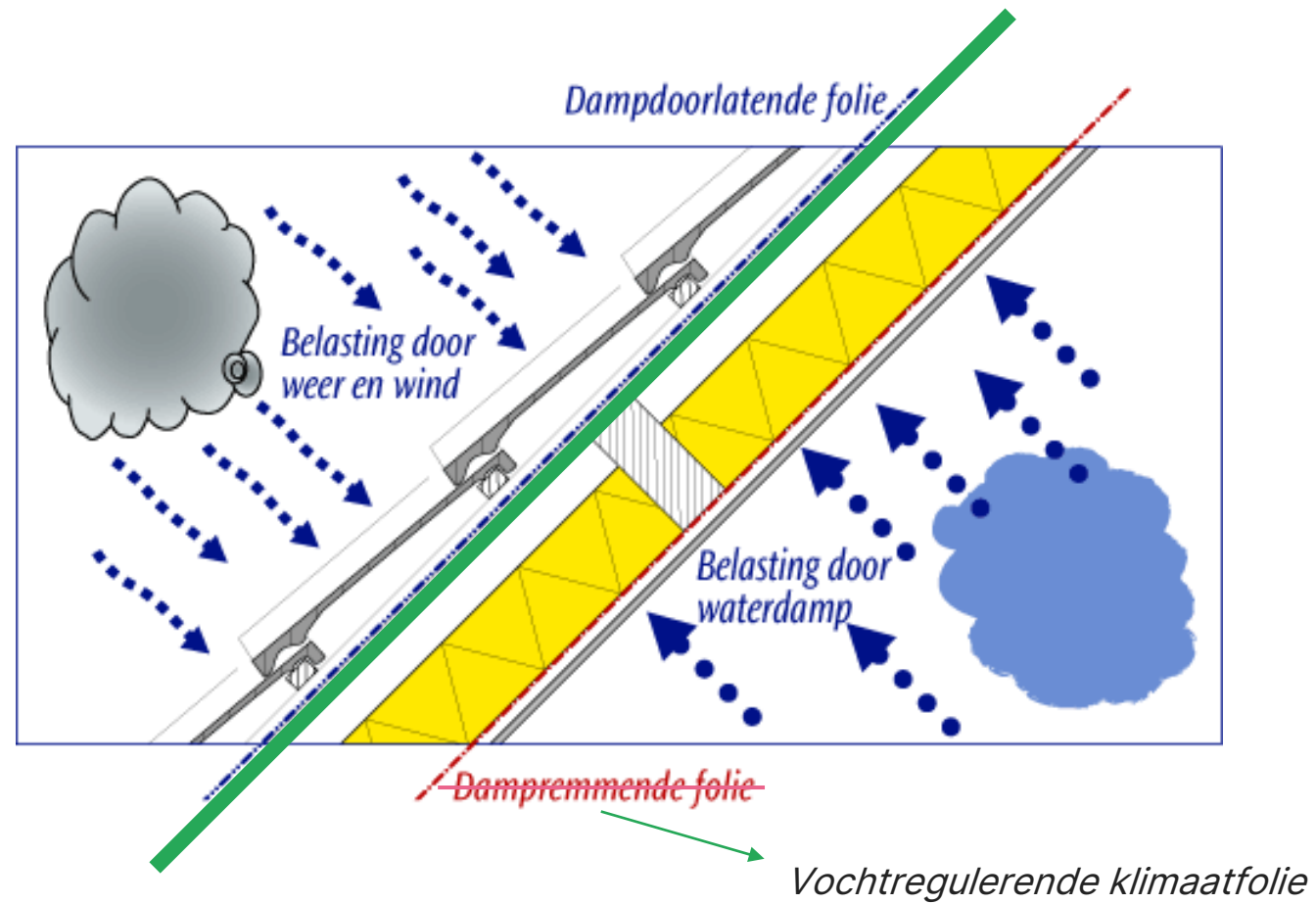

Zoldervloerisolatie

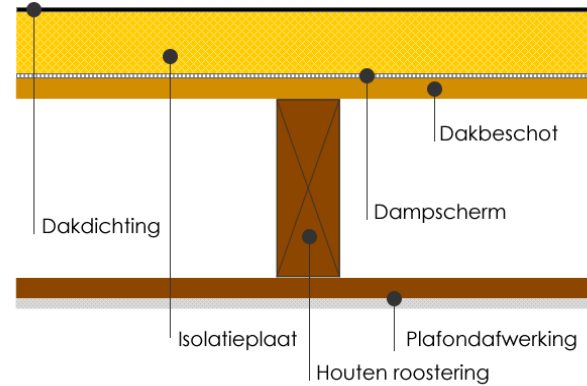
Schuin dak, waar op letten?

Schuin dak, waar op letten?

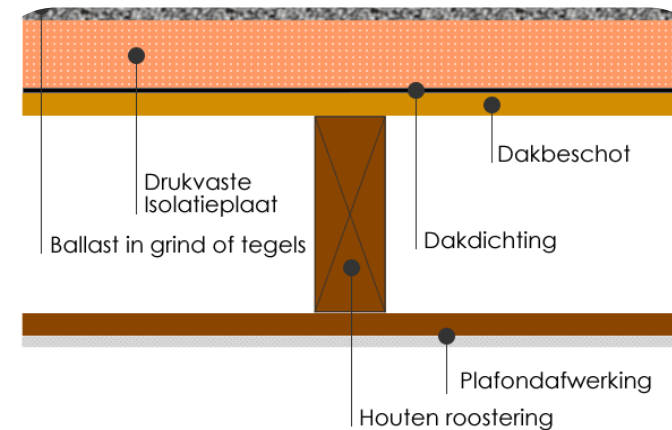

Plat dak, waar op letten?

Warm dak isolatie
€ 40,- tot € 90,- per m²
Bij vernieuwen dakbedekking

Omgekeerde dak
constructie
€ 35,- tot € 50,- per m²
Dakbedekking
in goede staat

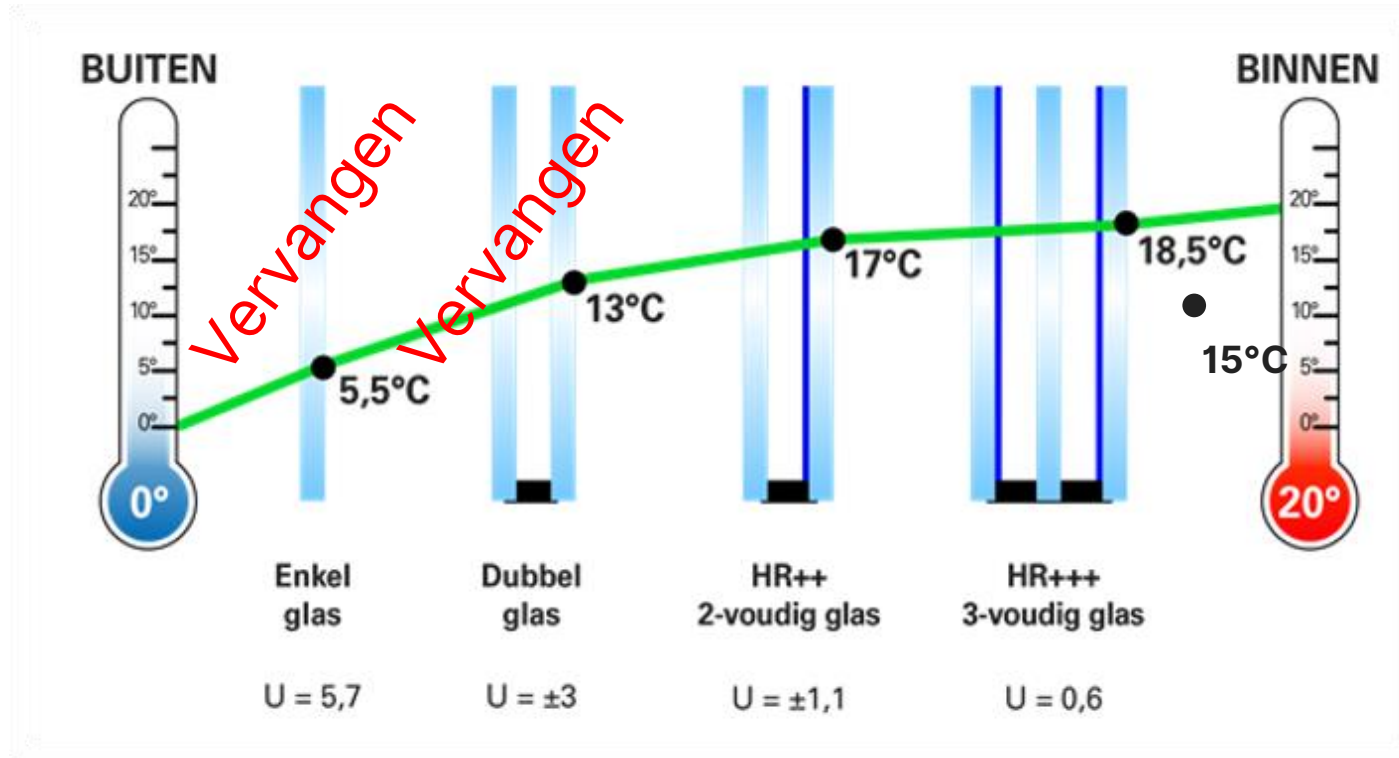

Dakrenovatie

- Verouderde daken / groot onderhoud
- Levensduur dakpannen 30 tot 100 jaar
- Dak wordt 5 tot 15 cm hoger
- Hogere isolatiewaarde mogelijk
- Aansluitingen met goot en gevel wijzigen
- Aanpassingen aan het dak zijn vergunningsplichtig
- € 100,- tot € 250,- / m²

Soorten beglazing

Opties voor beglazing

- Verschillende opties voor glas:
  - ✓ Dun dubbelglas
  - ✓ Vacuümglas
  - ✓ HR++ glas
- Dikte van het glas varieert
- Meestal aanpassingen nodig aan de bestaande kozijnen

Opties voor beglazing

- Voor- en achterzetramen zorgen voor extra isolatie zonder dat de bestaande ramen worden aangetast
- Voorzetramen zitten aan de buitenzijde
  - Heeft effect op het aanzicht
  - Voornamelijk mogelijk uit het zicht, zoals bijvoorbeeld achtergevel
- Achterzetramen zitten binnen
  - Niet zichtbaar van buitenkant
  - Ventilatie tussen ruiten nodig

Waarom is ventilatie belangrijk bij isoleren?

- 50% woningen onvoldoende geventileerd
- 10.800L lucht in per dag
- 20 uur per dag binnen

	Parts per million	
	5.000	Gevaarlijk
	1.200	Ventileren
	600-800	Gezond
	350-400	Buiten

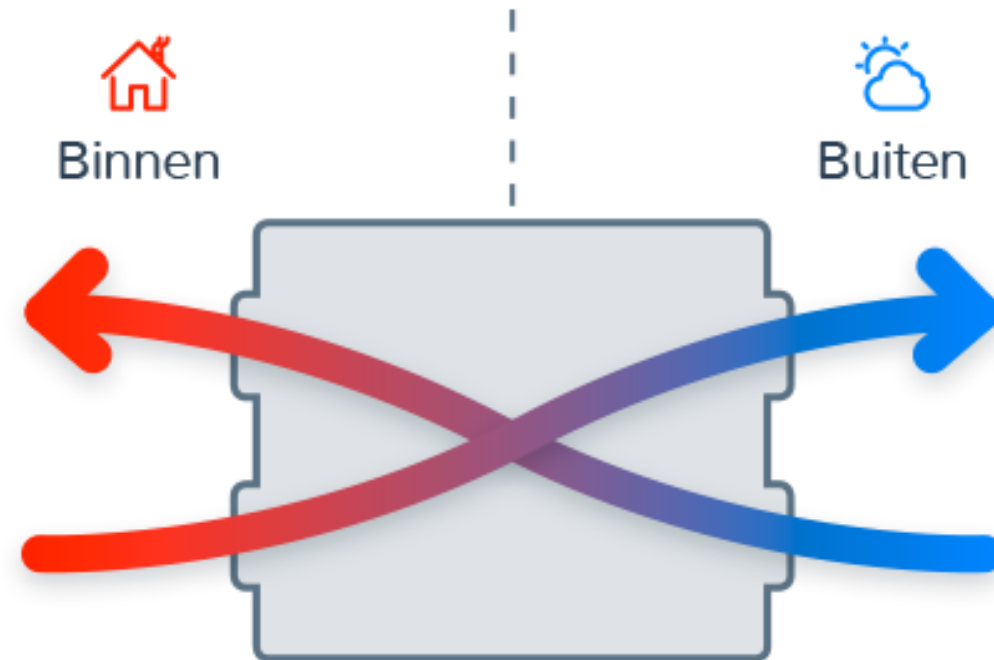
Natuurlijke ventilatie

- Handmatige sturing
- Weersafhankelijk

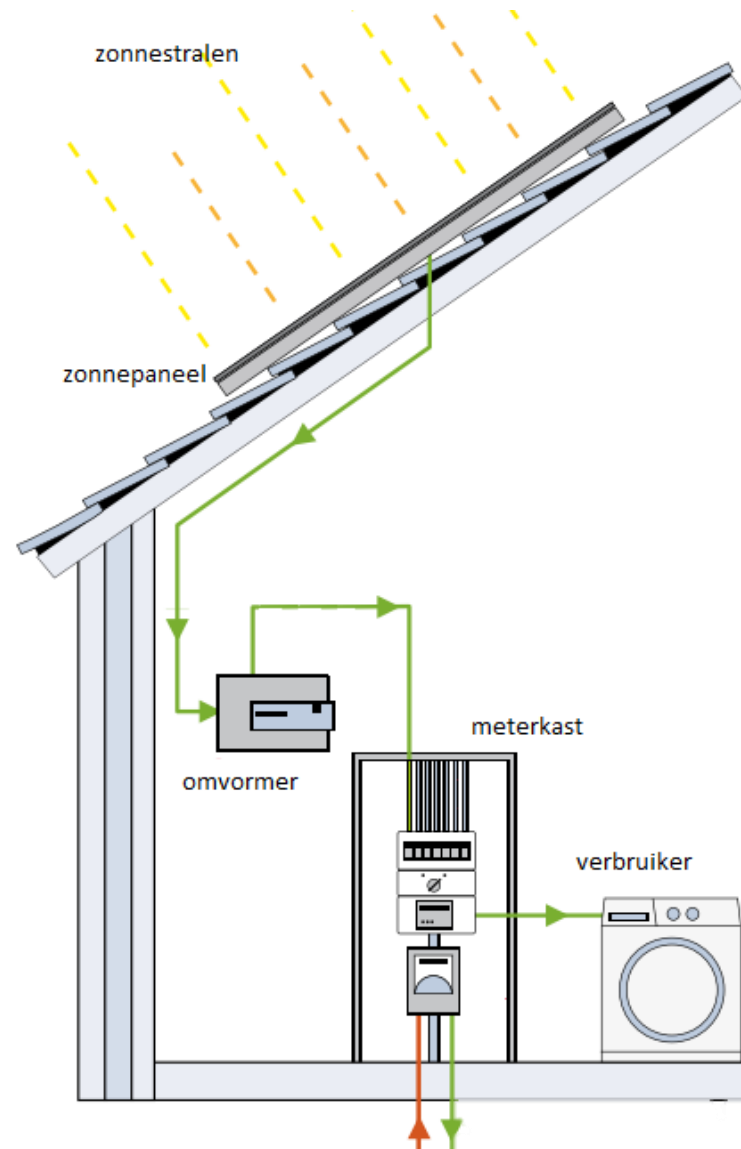
Balansventilatie

- Gereguleerde toe- en afvoer
- Warmteterugwinning
- Fijnstoffiltering
- Centraal en decentraal

Zonnepanelen

- Omvormer
- Kabelroute
- Een derde van de energierekening is stroom

Zonnepanelen

- Vergunning is soms nodig voor zonnepanelen
- Nieuwe richtlijnen van Rijksdienst voor het cultureel erfgoed
- Voorkeur zonnepanelen buiten het zicht van openbare weg bij beschermd dorpsgezicht
- Indien niet mogelijk uitzicht, zonnepanelen in zicht in één vlak en zelfde kleur als dakpannen
- Bespreek de mogelijkheden met de monumentenadviseur

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Meer mogelijkheden voor zonnepanelen op erfgoed

Gemeenten hebben de mogelijkheid een vergunning te verlenen voor het plaatsen van zonnepanelen op erfgoed **in het zicht**, als plaatsing uit het zicht niet mogelijk is. De criteria voor het verlenen van een vergunning zijn voortaan de mate van visuele verstoring van het erfgoed en of er sprake is van een zorgvuldig afgewogen ontwerp. Dat staat in het nieuwe adviesbeleid van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Zo kunnen gemeenten bijdragen aan het landelijke beleid dat past binnen het Klimaatakkoord.

Dit blijft hetzelfde: uit het zicht

Voor een vergunning:

- De panelen zonder spiegelrand zijn zorgvuldig geplaatst
- Er gaan geen cultuurhistorische waarden verloren

Industrieel erfgoed

Het benutte dakvlak in dit voorbeeld is zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Alleen mogelijk met een zorgvuldig ontworpen plan.

Dit is nieuw: in het zicht

Voor een vergunning:

- Het is niet mogelijk om zonnepanelen uit het zicht te plaatsen
- Elders opwekken voor eigen gebruik is niet mogelijk of rendabel
- Er wordt er geen cultuurhistorische groenaanleg gekapt
- Er is een zorgvuldig ontworpen plan opgesteld en visuele verstoring wordt voorkomen

Verwarmen, collectief of individueel?

Collectief

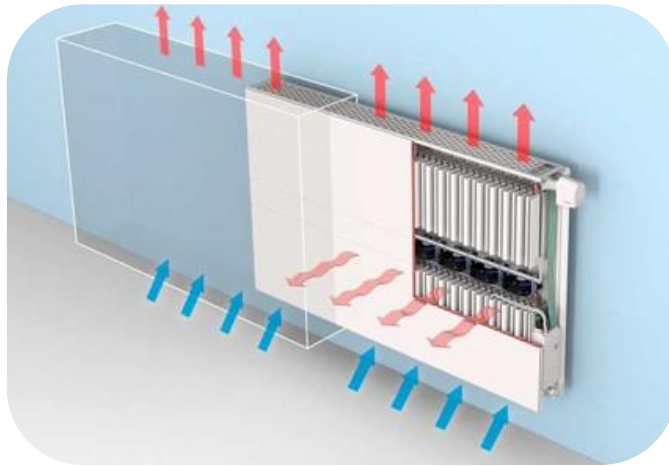
Warmtenet
Groen gas
Waterstof
Etc.

Individueel

Warmtepomp
Elektrisch
Etc.

Lage temperatuur verwarming

LTV Radiatoren

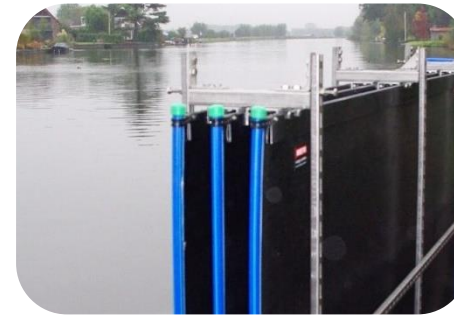

Vloerverwarming

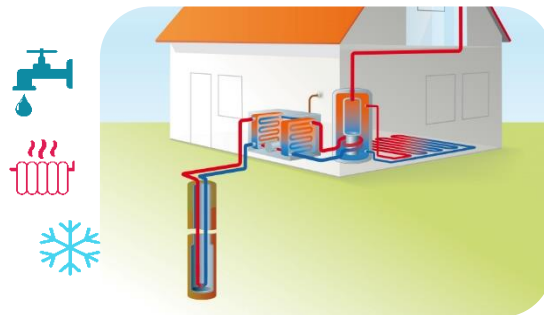
Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

Bodem-
water

Zonlicht-
water (PVT)

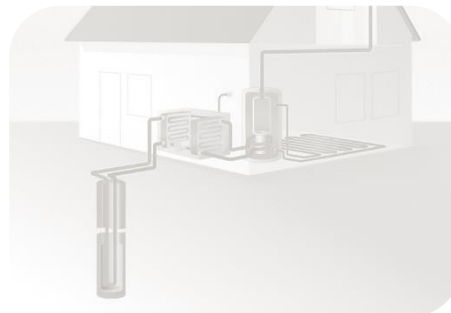
Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

Bodem-
water

Zonlicht-
water (PVT)

Lucht-water warmtepomp

Lucht-water warmtepomp

Voordelen:

- 100% besparen op gas
- Afkoppelen en besparen vastrecht gas
- Alles in één oplossing
- Voordeligste optie over een periode van 15 jaar

Nadelen:

- Hoge investeringskosten
- LTV benodigd
- Lage SEER bij koelen
- Mogelijk vergunning buitenunit nodig

Inkoopactie

- Kwaliteitsproducten
- Certificering Insula of SKG IKOB
- Brancheorganisatie VENIN
- Opvolging en doorlooptijd
  - Binnen 10 werkdagen contact
  - Binnen 6 weken een afspraak

Aanbod vloer- en bodemisolatie

Vloerisolatie	
<i>Materiaal</i>	<i>Prijs</i>
Reflectiefolie (PIF 60)	Voor actuele prijzen en actievoorwaarden verwijzen wij u graag naar de actiepagina op onze website
Bodemisolatie	
<i>Materiaal</i>	
EPS Parels (20 cm)	

Aanbod dak

Dak	
<i>Materiaal</i>	<i>Prijs</i>
Reflectiefolie (PIF 100)	Voor actuele prijzen en actievoorwaarden verwijzen wij u graag naar de actiepagina op onze website

Lokale Initiatieven Hillegom

- Energiecoöperatie Hillezon
  - Samen duurzame energie opwekken door zonnepanelen op grote daken. www.hillezon.nl
- Energiecoaches Hillegom
  - Goed opgeleide energiecoach voor advies aan huis. www.hillegom.nl/energiecoach
- Allemaal Duurzaam
  - Inspirerende voorbeelden van Duurzame Hillegommers. www.allemaal-duurzaam.nl
- Webinar Financieren
  - Op 6 juli is er een webinar financieren geweest. Kijk hem terug via onderstaande link: <https://www.degroeneuitdaging.nl/webinar-allemaal-duurzaam>

Subsidies en financieringen

Landelijk en gemeentelijk

Investing subsidie duurzame energie (ISDE)

Isolatie	€ 6,- t/m € 38,- p/m ²
Beglazing & kozijnen	€ 23,- t/m € 131,- p/m ²
Warmtepomp en zonneboiler	€ 750,- t/m € 4.200,-

Verlaagd BTW tarief

Arbeid op isolatie	9% BTW
--------------------	--------

BTW 0%

Zonnepanelen Particulieren	0% BTW
----------------------------	--------

Financieringsmogelijkheden

Energiebespaarlening	Max. € 27.000,-
Duurzaamheidslening Hillegom www.hillegom.nl/duurzaamheidslening	Max. € 15.000,- (lagere rente)

Bedankt voor je aandacht!

Je hebt straks de mogelijkheid om;

- Aan een tafel aanschuiven voor een gesprek over;
  - Gevelisolatie
  - Duurzaam verwarmen
  - Subsidies en/of gemeente
- De brochure te downloaden om de samenvatting te lezen;
- Je in te schrijven voor een inloopspreekuur op het gemeentehuis in Hillegom;
- Meer informatie op te vragen over energiebesparende maatregelen.

Einde

**DUURZAAM
BOUWLOKET**

T

S

O

L

E

R

E

N

S

A

M

E

N